

Регіональна угода
між Чернігівською обласною державною адміністрацією, профспілковими
об'єднаннями і господарськими органами області на 2011–2015 роки

Укладено на засіданні обласної
соціально-економічної ради
18 березня 2011 року

Зареєстровано Міністерством
соціальної політики України
20 квітня 2011 року № 24

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Регіональна угода укладена між обласною державною адміністрацією (далі – державна адміністрація), господарськими органами – обласним об'єднанням організацій роботодавців (далі – роботодавці) та профспілковими об'єднаннями – Федерацією профспілкових організацій області, з метою створення в області належних умов для збереження, відтворення й розвитку трудового та людського потенціалу, цілеспрямованого удосконалення на договірній основі економічних, виробничих, соціально-трудова відносин, соціально-економічної політики на принципах взаємоповаги сторін соціального діалогу.

Угода є регіональним нормативним актом, який визначає узгоджені норми діяльності Сторін у сфері забезпечення поступового економічного зростання, прискорення людського розвитку та виконання першочергових завдань у соціально-економічній та трудовій сферах, досягнення стабільності у суспільстві.

Узгоджені Сторонами норми, домовленості, зобов'язання є обов'язковими для виконання. Положення Угоди діють безпосередньо й розповсюджуються на суб'єкти діяльності, управління та господарювання, які перебувають у сфері дії Сторін, що уклали Угоду.

Норми Угоди враховують Конвенції та Рекомендації МОП, соціальні права та гарантії, які вона містить, не нижчі за відповідні в Генеральній угоді, законодавстві України та є обов'язковими для використання на виробничому рівні під час укладання колективних договорів.

Сторони рекомендують профспілковим організаціям, що представляють інтереси найманих працівників, організаціям роботодавців та місцевим органам виконавчої влади провести роботу щодо укладання відповідних угод.

Угода набирає чинності з дати її підписання і діє до укладення нової. У період дії Угоди Сторони можуть, за взаємною домовленістю, внести до неї зміни і доповнення. Хід виконання Угоди раз на півроку розглядається на засіданні обласної соціально-економічної ради.

При проведенні структурної перебудови економіки області, реорганізації окремих підприємств, повноваження та обов'язки щодо виконання норм Угоди переходять до правонаступника.

Сторони домовились під час дії Угоди здійснювати заходи щодо попередження колективних трудових спорів (конфліктів), а у разі їх виникнення, прагнути до їх вирішення відповідно до чинного законодавства.

Сторони створюють всі можливі умови для інформаційного забезпечення населення області щодо норм, положень і зобов'язань Угоди, стану їх виконання, періодично надають інформацію місцевим ЗМІ.

РОЗДІЛ I. СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ ТА ВИРОБНИЧІ ВІДНОСИНИ

1. Сприяння економічному і соціальному розвитку регіону

Спільні зобов'язання:

1.1. Створити систему заходів щодо формування проектів програм соціально-економічного розвитку області та їх виконання впродовж 2011–2015 років.

1.2. Спрямувати регіональну промислову політику на відновлення роботи промислового комплексу в посткризовий період, підтримку й розвиток вітчизняного виробництва, формування конкурентоспроможного промислового комплексу, сприяти пошуку резервів для забезпечення довгострокового кредитування сільськогосподарських товаровиробників, використанню всіх можливостей підвищення ефективності сільськогосподарського виробництва.

1.3. Забезпечити щорічне зростання обсягів промислового виробництва, продуктивності праці, фінансової стабілізації підприємств області, ефективного розвитку продуктивних сил.

1.4. Сприяти впровадженню механізмів стимулювання соціального і економічного розвитку депресивних територій.

1.5. Поступово підвищувати рівень та якість життя працюючих, населення області, створюючи умови для забезпечення рівних можливостей життєдіяльності населення з урахуванням державних соціальних гарантій та бюджетної забезпеченості одного мешканця.

Зобов'язання обласної державної адміністрації:

1.6. Грунтуючись на засадах загальнодержавної економічної політики, розробляти і надавати на затвердження обласної Ради народних депутатів середньострокові, довгострокові прогнози та щорічні програми соціально-економічного розвитку і бюджету області.

1.7. В рамках забезпечення державного регулювання економікою сприяти підвищенню конкурентоспроможності промисловості та посиленню інноваційної спрямованості її розвитку, підвищенню рівня життя населення.

1.8. Здійснювати системну роботу щодо внесення пропозицій, які стосуються проблем регіону до проектів програм соціального та економічного розвитку на загальнодержавному рівні, довгострокових прогнозів і проектів розвитку галузей економіки, їх фінансово-економічного забезпечення, сприяти їх реалізації.

1.9. Сприяти подальшому зростанню виробництва в регіоні, підвищенню технічного рівня підприємств, впровадженню сучасного обладнання, прогресивних технологій.

1.10. Сприяти розвитку сфери малого бізнесу шляхом впорядкування нормативно-правового регулювання підприємницької діяльності, реалізації державної регуляторної політики, удосконалення механізму започаткування і

виходу з бізнесу та спрощення дозвільних процедур, формування фінансово-кредитної, консультативної та інформаційної підтримки підприємництва.

1.11. Забезпечувати реалізацію заходів, направлених на боротьбу зі злочинністю, викриттю економічних злочинів та протидії хабарництву і корупції.

1.12. Сприяти підвищенню ефективності управління житлово-комунальним господарством, забезпеченню беззбиткового функціонування підприємств галузі, поліпшенню утримання житлового фонду, формуванню в населених пунктах повноцінного життєвого простору, створенню умов для реалізації прав громадян на житло.

1.13. Вживати заходи щодо запровадження механізму взаємовідносин органів місцевого самоврядування з підприємствами-постачальниками житлово-комунальних послуг на основі укладання договорів, що регламентують обсяги послуг, їх якість, надійність, тарифи і обумовлюють гарантії їх фінансування.

1.14. Інформувати соціальних партнерів про основні прогностичні показники соціально-економічного розвитку області та стан їх виконання.

Зобов'язання профспілкових організацій області:

1.15. Брати участь в розробці програм соціально-економічного розвитку регіону та сприяти їх реалізації.

1.16. Включити в програму навчання профспілкових кадрів та активу тематику основ ринкових відносин, прав і гарантій в соціально-економічній сфері, брати активну участь в організації навчання по цій тематиці членів профспілок на підприємствах і в організаціях. Сприяти участі працівників у заходах з підготовки, перепідготовки, підвищення кваліфікації кадрів, що здійснюється роботодавцями.

Зобов'язання об'єднань роботодавців:

1.17. Брати участь у розробці та реалізації заходів щодо реалізації програм соціально-економічного розвитку області.

1.18. Запроваджувати структурну перебудову виробництва на інноваційній основі.

1.19. У взаємодії з облдержадміністрацією вивчати потреби споживчого ринку області у товарах та послугах, розширювати та реалізовувати асортимент випуску та насичення ринку товарами народного споживання місцевого виробництва.

1.20. Не допускати необґрунтованого завищення цін на продукцію та послуги підприємств області, сприяти зниженню цін та збільшенню на цій основі попиту на них.

1.21. Залучати представників профспілок до підготовки рішень стосовно розроблення та внесення змін до статутів підприємств у частині повноважень профспілок.

2. Підвищення ефективності виробництва

Спільні зобов'язання:

2.1. Вживати заходів щодо подолання технологічної відсталості та прискорення оновлення основних засобів з метою підвищення конкурентоспроможності підприємств та створення сучасних робочих місць.

2.2. Вживати заходів щодо реалізації регіональної політики, спрямованої на формування конкурентоспроможного промислового комплексу, здатного за сучасних умов розв'язувати основні завдання, що передбачені обласною програмою соціально-економічного розвитку на відповідний рік.

2.3. Сприяти застосуванню інтенсивних чинників підвищення ефективності виробництва, зміцненню їх фінансового стану, збільшенню продуктивності праці, зниженню матеріало- та енергомісткості, раціональному використанню всіх видів ресурсів.

2.4. Аналізувати на спільних нарадах за участю представників сторін проблемні питання, що перешкоджають ефективній діяльності вітчизняних товаровиробників. Вносити пропозиції щодо вжиття на державному рівні заходів щодо покращання становища регіону.

Зобов'язання обласної державної адміністрації:

2.5. Залучати представників профспілок та роботодавців до підготовки питань та участі в роботі Міжвідомчої комісії з питань протидії протиправному поглинанню та захопленню підприємств.

2.6. Сприяти підвищенню завантаженості потужностей галузей економіки області, впровадженню інноваційної моделі розвитку у виробничу діяльність суб'єктів господарювання з метою збільшення обсягів виробництва.

2.7. Сприяти нарощуванню інвестиційних ресурсів в основний капітал, активізації роботи з вітчизняними та іноземними інвесторами у напрямку реалізації перспективних високоефективних інвестиційних проектів.

2.8. Сприяти організаційному забезпеченню підприємств, установ та організацій, їх науково-технічних розробок і проектів в регіональних та державних конкурсах, форумах, презентаціях.

2.9. Забезпечувати проведення головними розпорядниками бюджетних коштів закупівлі товарів, робіт і послуг на тендерних засадах, в тому числі капремонту житлового фонду та робіт з комплексного благоустрою.

2.10. Сприяти підвищенню конкурентоспроможності продукції місцевих товаровиробників та активізації її просування на внутрішній та зовнішні ринки.

Зобов'язання профспілкових організацій області:

2.11. Проводити роботу по залученню працівників до управління виробництвом, вирішенню проблем підвищення його ефективності, якості продукції та зниженню її собівартості.

2.12. Сприяти зміцненню трудової і виробничої дисципліни, культури виробництва, організованості і порядку.

2.13. Організувати роботу по удосконаленню розвитку соціального діалогу, ведення колективних переговорів з передбаченням в колективних договорах зобов'язань, направлених на ефективність виробництва.

2.14. Здійснювати контроль за дотриманням роботодавцями чинного законодавства у сфері соціально-економічних відносин, згідно повноважень, передбачених Законом України «Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності».

2.15. Сприяти запровадженню суб'єктами господарювання програм та міжнародних стандартів соціально-відповідального бізнесу.

Зобов'язання об'єднань роботодавців:

2.16. Брати участь в розробці і реалізації програм стабілізації і розвитку підприємств області, сприяти підвищенню завантаженості потужностей підприємств, пошуку шляхів впровадження інвестиційних проєктів, в тому числі іноземних. Сприяти нарощуванню обсягів виробництва споживчих товарів та послуг, активізувати їх просування на зовнішні ринки.

2.17. Забезпечувати дотримання підприємствами норм чинного законодавства у сфері господарської діяльності, виконання зобов'язань перед бюджетом та державними позабюджетними фондами, дотримання встановлених стандартів продукції, технічних умов виробництва.

2.18. Координувати дії роботодавців, їх організацій та об'єднань щодо реалізації науково-технічних і соціальних програм.

2.19. Попереджувати зловживання монопольним статусом, виникнення недобросовісної конкуренції у підприємницькій діяльності у сфері ринкових відносин. Сприяти створенню конструктивного ділового клімату, забезпеченню відносин взаємної відповідальності у бізнесі.

3. Захист прав працівників у процесі реструктуризації, змін в управлінні та форм власності

Спільні зобов'язання:

3.1. З метою запобігання негативним соціально-економічним наслідкам приватизації стратегічних та містоутворюючих підприємств проводити спільні консультації для обговорення необхідності приватизації таких підприємств.

3.2. Розглядати плани санації збиткових підприємств у частині соціально-трудова відносин.

3.3. Здійснювати контроль за процесом розпродажу майна підприємств-банкротів із метою забезпечення першочергових виплат заробітної плати та інших соціальних гарантій вивільненим працівникам.

Зобов'язання обласної державної адміністрації:

3.4. Здійснювати передачу в комунальну власність відомчих об'єктів соціально-культурної сфери з урахуванням пропозицій відповідних профспілок та при умові визначення джерел фінансування на утримання цих об'єктів.

3.5. Сприяти збереженню об'єктів соціально-культурного призначення, які фінансуються з обласного бюджету, не допускати їх необґрунтованого скорочення.

3.6. Сприяти зниженню соціальної напруги, конструктивному вирішенню трудових конфліктів у ході приватизації, санації, реструктуризації та банкрутства підприємств, а також в інших випадках, пов'язаних з обмеженням законних прав та інтересів працівників. У разі невідворотності масових вивільнень розробляти спільні заходи щодо забезпечення зайнятості працівників, які підлягають вивільненню.

Зобов'язання профспілкових організацій області:

3.7. Забезпечити громадський контроль за виконанням власниками умов договорів купівлі-продажу об'єктів господарювання.

3.8. Брати участь у процесі приватизації або реструктуризації підприємств із включенням представників профспілкових органів у склад комісій з вирішення даних питань.

3.9. Брати участь у розробці та проведенні заходів, спрямованих на соціальний захист працюючих при проведенні реструктуризації та повної ліквідації підприємств.

3.10. Вимагати обґрунтування передачі або скорочення відомчих об'єктів соціально-культурної сфери в комунальну власність з метою захисту інтересів працівників.

Зобов'язання об'єднань роботодавців:

3.11. При проведенні реструктуризації, закритті та визнанні банкрутами підприємств, забезпечити виконання заходів соціального захисту працівників в межах діючого законодавства, сприяти конструктивному розв'язанню суперечних питань.

3.12. Проводити заходи по фінансовому оздоровленню підприємств-боржників та підвищенню їх платоспроможності.

3.13. Надавати безоплатно на запит профспілкових організацій, їх об'єднань інформацію про виконання взятих зобов'язань за договорами купівлі-продажу об'єктів приватизації (фіксованими умовами конкурсів), зокрема, стосовно забезпечення зайнятості, оплати праці та інших питань соціально-трудова відносин.

РОЗДІЛ II. СОЦІАЛЬНО-ТРУДОВІ ВІДНОСИНИ

4. Забезпечення продуктивної зайнятості та підвищення якості робочої сили

Спільні зобов'язання:

4.1. Забезпечити продуктивну зайнятість населення, спрямовану на підвищення життєвого рівня за рахунок залучення внутрішніх та іноземних інвестицій, коштів підприємств, Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування на випадок безробіття шляхом створення у 2011 році не менше 14,4 тис. нових робочих місць та сприяти зростанню в наступні роки.

4.2. Сприяти розвитку самозайнятості, розширенню сфери прикладання праці в сільській місцевості, створенню в ній гнучкої системи робочих місць у відповідності до пріоритетів розвитку малого та середнього бізнесу.

4.3. Вживати заходи щодо легалізації «прихованого безробіття».

4.4. Сприяти професійно-кваліфікаційній збалансованості трудового потенціалу між попитом та пропозицією. Рекомендувати сторонам визначати у колективних договорах обсяги професійного навчання працівників, а також загальних витрат коштів на цю мету відповідно до потреб виробництва та вимог законодавства.

4.5. Вживати заходи щодо працевлаштування соціально найменш захищених верств населення, зокрема, молоді, якій надається перше робоче місце, осіб з обмеженими фізичними можливостями та інших, не здатних на рівних конкурувати на ринку праці.

Зобов'язання обласної державної адміністрації:

4.6. Здійснювати заходи щодо розробки та безумовного виконання перспективних і поточних завдань обласної, міських та районних програм зайнятості на відповідні роки.

4.7. Забезпечувати проведення моніторингів створення нових робочих місць, тенденцій зайнятості, безробіття, збалансованості попиту та пропозиції на ринку праці.

4.8. З метою реалізації обласної програми зайнятості населення здійснювати заходи, спрямовані на створення нових робочих місць для працевлаштування безробітних громадян, в першу чергу, найменш конкурентоспроможних на ринку праці, в тому числі за рахунок надання роботодавцям дотацій з Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування на випадок безробіття; підтримку підприємницької ініціативи безробітних шляхом одноразової виплати допомоги по безробіттю та навчання основам підприємництва; розширення видів тимчасової зайнятості населення шляхом організації оплачуваних громадських робіт.

4.9. Сприяти розвитку професійної орієнтації та професійного навчання безробітних громадян з урахуванням потреб ринку праці та вимог роботодавців.

4.10. Проводити через систему соціальних служб для молоді профорієнтаційну роботу серед учнів старших класів загальноосвітніх шкіл.

4.11. Сприяти розширенню сфери прикладання праці в сільській місцевості.

4.12. Вживати заходів для державної підтримки розвитку виробничої та соціальної інфраструктури малих монофункціональних міст з метою збереження існуючих та створення нових робочих місць і на цій основі забезпечення зайнятості населення таких міст.

Зобов'язання профспілкових організацій області:

4.13. Брати участь у розробці обласної, міських, районних програм зайнятості населення та контролювати їх виконання, вносити пропозиції щодо здійснення узгодженої політики зайнятості.

4.14. Здійснювати громадський контроль за виконанням законів, інших нормативно-правових актів з питань зайнятості та сприяти процесам навчання, працевлаштування молоді, створення належних умов для її адаптації у трудових колективах, підвищення кваліфікації та професійної майстерності.

4.15. Надавати членам профспілки безкоштовну правову допомогу, консультації з питань зайнятості, у разі необхідності представляти їх права та інтереси в органах державної влади і судах.

4.16. Брати активну участь у формуванні консолідованої позиції щодо збереження зайнятості.

Зобов'язання об'єднань роботодавців:

4.17. Сприяти здійсненню профорієнтаційної роботи з випускниками загальноосвітніх шкіл з метою формування у них позитивної мотивації до трудової діяльності, свідомого вибору професії, акцентуючи увагу на потребах регіонального ринку праці, зокрема робітничих професій.

4.18. Вживати заходи для вдосконалення проходження студентами вищих навчальних закладів I-IV рівнів акредитації виробничої практики.

4.19. Створити умови для реалізації громадянами права на продуктивну зайнятість та забезпечити зростання щороку рівня зайнятості населення віком 15–70 років не менш як на 0,3 відсоткового пункту, зменшення щороку рівня безробіття, визначеного за методологією МОП (у відсотках до економічно активного населення віком 15–70 років), не менш як на 0,4 відсоткового пункту.

4.20. Надавати робочі місця випускникам професійно-технічних та вищих навчальних закладів відповідно до укладених договорів. Значну увагу приділяти питанням ефективного використання праці молодих робітників, закріпленню їх на виробництві, підвищенню професійного рівня відповідно до потреб виробництва, практикувати наставництво та інші форми прискорення виробничої адаптації молодих робітників.

4.21. Сприяти збалансуванню попиту й пропозиції робочої сили на підприємствах та в організаціях області шляхом ефективного використання

робочої сили, створення нових та збереження діючих робочих місць, запобігати масовому безробіттю.

4.22. Створювати умови для забезпечення підвищення кваліфікації працівників не рідше одного разу на п'ять років (обсяги професійного навчання працівників та загальні витрати коштів на такі цілі визначати у колективних договорах).

4.23. Забезпечувати додержання квот робочих місць для працевлаштування громадян, які потребують соціального захисту і не можуть на рівних конкурувати на ринку праці.

4.24. Своєчасно розробляти й впроваджувати застережні заходи щодо запобігання на підприємствах, незалежно від форм власності, звільнення працюючих з ініціативи власника. За 3 місяці до прийняття таких рішень повідомляти профспілки щодо вжиття заходів по запобіганню звільнень працівників або пом'якшення їх наслідків. Вживати заходи щодо недопущення вивільнення з ініціативи роботодавця більше 10 % чисельності працівників протягом календарного року.

5. Оплата праці та підвищення доходів населення.

Спільні зобов'язання:

5.1. Вжити заходи щодо зростання рівня середньої заробітної плати за видами економічної діяльності в 2011 році не нижче, ніж на 15 відсотків порівняно з 2010 роком, в 2012 році – не нижче ніж на 16 відсотків порівняно з 2011 роком та не допустити її зменшення в наступні роки.

5.2. Забезпечити середньорічне зростання середньомісячної реальної заробітної плати на рівні не нижчому ніж зростання реального внутрішнього валового продукту.

5.3. Збільшувати частку працівників, які отримують заробітну плату, вище прожиткового мінімуму, не допускати зменшення вже досягнутих показників.

5.4. Рекомендувати сторонам колективних договорів під час їх укладання:

- встановлювати конкретний розмір мінімальних ставок (окладів) заробітної плати та міжпосадові, міжрозрядні співвідношення із розрахунку розміру заробітної плати некваліфікованого працівника небюджетної сфери за повністю виконану норму часу в нормальних умовах праці, що перевищує фактичний розмір прожиткового мінімуму для працездатних осіб;

- передбачати зобов'язання сторін щодо здійснення заходів, спрямованих на збільшення частки заробітної плати в операційних витратах з реалізованої продукції, робіт, послуг;

- включити положення щодо умов зростання фонду оплати праці та його формування на підприємствах за участю профспілки (іншого уповноваженого на представництво трудовим колективом органу), участі трудового колективу у формуванні, розподілі та використанні прибутку підприємства.

5.5. Вживати заходи щодо своєчасної та в повному обсязі виплати заробітної плати на підприємствах, в організаціях та установах усіх форм

власності. Несвоєчасну чи не в повному обсязі виплату заробітної плати кваліфікувати як грубе порушення законодавства про працю та вживати спільних оперативних заходів відповідно до законодавства.

5.6. Сприяти відновленню та впровадженню обґрунтованих систем тарифної оплати праці, як основи регулювання та диференціації розмірів оплати праці в залежності від складності робіт та кваліфікацій робітників, запровадженню погодинної оплати праці.

При укладанні колективних договорів на підприємствах, в установах та організаціях незалежно від форм власності визначати форми, системи та умови оплати праці працівників із збереженням міжкваліфікаційної, міжпосадової диференціації оплати праці. Передбачати умови підвищення рівня оплати праці.

5.7. Вивчати стан додержання законодавства про працю, положень колективних договорів (угод) з метою виявлення підприємств, установ, організацій, у яких є ускладнення соціально-трудових відносин, що може призвести до виникнення колективних трудових спорів (конфліктів). Підготувати комплекс спільних заходів з метою поліпшення стану соціально-трудових відносин, запобігання виникненню колективних трудових спорів (конфліктів) та сприяння їх своєчасному вирішенню.

Зобов'язання обласної державної адміністрації:

5.8. Вжити заходи щодо системного підвищення середньої заробітної плати в галузях економічної діяльності, в тому числі в бюджетній сфері.

5.9. Забезпечити проведення моніторингів у сфері оплати праці та рівня життя населення області. Визначати напрями удосконалення регіональної політики оплати праці щодо зростання реальних доходів.

5.10. Забезпечувати своєчасну та в повному обсязі виплату заробітної плати працівниками бюджетної сфери, враховуючи надбавки, доплати та інші виплати обов'язкового характеру, передбачені законодавством. Видатки на премії та інші види заохочень, матеріальну допомогу здійснювати лише в межах фонду заробітної плати, затвердженого для бюджетних установ в кошторисах.

5.11. Вживати заходи щодо погашення заборгованості із виплати заробітної плати через тимчасові обласну, районні та міські комісії з питань погашення заборгованості із заробітної плати (грошового забезпечення), пенсій, стипендій та інших соціальних виплат. Контролювати виконання графіків погашення заборгованості, затверджені місцевими органами виконавчої влади підприємствами, установами та організаціями області.

5.12. Надавати консультативну і методичну допомогу роботодавцям в організації оплати праці, використанні адаптованих до умов різних форм власності та ринку праці механізмів її удосконалення.

5.13. Здійснювати вивчення стану нормування праці та сприяти розповсюдженню набутого досвіду.

5.14. Здійснювати контролюючі функції за додержанням законодавства про працю на підприємствах, в установах та організаціях області.

5.15. Сприяти розвитку соціального діалогу, укладанню колективних договорів та приведення їх положень до норм діючого законодавства, генеральної, регіональної та галузевих угод. Проводити повідомну реєстрацію примірників колективних договорів.

5.16. Організовувати та проводити спільно з профспілками навчання для представників підприємств, установ та організацій, профактиву з питань праці, дотримання мінімальних державних гарантій в оплаті праці, укладання та реєстрації в органах виконавчої влади колективних договорів.

Зобов'язання профспілкових організацій області:

5.17. Здійснювати громадський контроль за додержанням на підприємствах, в установах та організаціях законодавства про працю, в тому числі за виконанням договірних гарантій з оплати праці та своєчасністю її виплати.

5.18. Ініціювати включення до колективних договорів відповідних зобов'язань з оплати праці, направлених на її підвищення.

5.19. Взаємодіяти у вирішенні питань з реалізації права на своєчасну і повну оплату праці з органами виконавчої влади, органами державного нагляду.

5.20. Надавати консультації та правову допомогу працівникам – членам профспілок у захисті їх прав з питань оплати праці, представляти їх інтереси у комісіях з питань трудових спорів та судах.

5.21. Постійно проводити аналіз і оцінку стану реалізації законодавства з питань оплати праці, вносити пропозиції щодо його удосконалення.

5.22. Інформувати соціальних партнерів про випадки порушення законодавства про працю та прав профспілок на організацію на окремих підприємствах для вжиття необхідних заходів.

5.23. Ініціювати відповідно до чинного законодавства розірвання контрактів із керівниками підприємств, з вини яких допускається порушення законодавства про оплату праці та зобов'язань колективних договорів в частині своєчасності виплати заробітної плати.

Зобов'язання об'єднань роботодавців:

5.24. Забезпечити дотримання переліку і розмірів доплат та надбавок до тарифних ставок, окладів працівників, підприємств, установ і організацій, що мають міжгалузевий характер (крім бюджетної сфери), згідно із додатком 3 Генеральної угоди, та рекомендувати сторонам колективних договорів під час їх укладання включати відповідні положення при наявності таких працівників.

5.25. Забезпечити щорічне збільшення частки працівників, які отримують заробітну плату вищу за розмір трьох прожиткових мінімумів.

5.26. У разі затримки виплати заробітної плати працівникам надавати на вимогу профспілок інформацію про наявність коштів на рахунках підприємства відповідно до статті 45 Закону України «Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності», а на вимогу працівника – відомості про нараховану і невиплачену йому заробітну плату відповідно до статті 31 Закону України «Про

оплату праці», виплачувати компенсацію за несвоєчасну виплату заробітної плати.

5.27. Забезпечувати безумовне додержання законодавства про працю на підприємствах, в установах та організаціях.

5.28. Створювати умови для встановлення оптимальних співвідношень між зростанням показників обсягів виробленої продукції та заробітної плати, забезпечення раціональних меж міжгалузевої, міжпрофесійної та міжпосадової диференціації заробітної плати, підвищення стимулюючої ролі премій, заохочень, доплат, надбавок.

5.29. Вживати дієві заходи щодо погашення заборгованості із виплати заробітної плати працівникам.

5.30. Забезпечувати своєчасний та якісний перегляд норм і нормативів праці, знаходження реальних фінансових джерел підвищення рівня заробітної плати.

6. Охорона праці та навколишнього середовища

Спільні зобов'язання:

6.1. Розглядати питання охорони праці, умов праці та відпочинку в якості пріоритетних напрямів співпраці. Сприяти удосконаленню державної та регіональної політики з питань охорони праці, здоров'я та життя працюючих на виробництві; посилення профілактики нещасних випадків і професійних захворювань; відновлення здоров'я та працездатності потерпілих від нещасних випадків на виробництві і професійних захворювань, забезпечення реалізації прав і гарантій працюючих, визначених законодавством про охорону праці, положеннями договірних та нормативно-правових документів.

6.2. Рекомендувати сторонам колективних договорів при їх укладанні встановлювати особливості регулювання робочого часу і часу відпочинку окремих категорій працівників, робота яких безпосередньо пов'язана з обслуговуванням населення та об'єктів підвищеної небезпеки.

Передбачити в кошторисах бюджетних організацій витрати на охорону праці не менше як 0,2 % від фонду оплати праці відповідно до ст. 19 Закону України «Про охорону праці».

6.3. Підтримувати та заохочувати ініціативи щодо поширення екологічно чистих технологій.

6.4. Рекомендувати сторонам під час укладання колективних договорів передбачати у розділі «Охорона праці та здоров'я»:

- зобов'язання роботодавця щодо проведення атестації робочих місць за умовами праці, відповідно до законодавства;

- перелік робіт, де через умови виробництва працівнику не можна встановити перерву для відпочинку і харчування, та передбачати створення можливостей для прийняття їжі працівниками, зайнятих на таких роботах.

- можливість створення медичної служби на підприємствах з кількістю працюючих понад 1000 осіб у важких та шкідливих умовах праці.

6.5. Надавати керівниками державних підприємств, установ та організацій на запит первинних профспілкових організацій інформації про здійснення заходів щодо належної організації соціально-побутового забезпечення працівників, проведення згідно із законодавством медичних оглядів працівників та своєчасного і повного виконання рекомендацій заключного акта за результатами періодичного медичного огляду працівників, своєчасного проведення атестацій робочих місць та надання працівникам пільг і компенсацій за важкі та шкідливі умови праці.

6.6. Рекомендувати запровадження безпосередньо на виробництві систематичного рівня обізнаності працівників з проблемами, пов'язаними з ВІЛ/СНІДом, його впливом на здоров'я та економіку, а також підвищення ефективності профілактичних заходів. Сприяти запровадженню проведення щорічного аналізу з питань виконання трудового законодавства стосовно дотримання режиму праці та відпочинку неповнолітніх, інформувати соціальних партнерів про його результати.

6.7. Сприяти забезпеченню роботи на підприємствах області служб з нагляду за безпечною експлуатацією виробничих будівель, споруд та інженерних мереж.

6.8. Сприяти реалізації програми формування національної екологічної мережі в області на 2003–2015 роки.

Зобов'язання обласної державної адміністрації:

6.9. Аналізувати виконання Програми поліпшення стану безпеки, гігієни праці та виробничого середовища на 2008–2012 роки, затвердженої обласною радою.

6.10. Здійснювати державний контроль за якістю проведення атестації робочих місць за умовами праці та обґрунтуванням віднесення їх до категорії зі шкідливими і важкими умовами праці. Здійснювати експертизу якості проведення атестації робочих місць за умовами праці та надавати методичну допомогу підприємствам, установам та організаціям у її проведенні.

6.11. Сприяти покращанню праці жінок на підприємствах, в установах та організаціях області, надавати практичну допомогу щодо правової обізнаності жінок та роботодавців у питаннях гігієни та охорони праці жінок.

6.12. Здійснювати державний контроль через природоохоронні органи за дотриманням підприємствами і організаціями законодавства про охорону навколишнього природного середовища, визначати у встановленому порядку відшкодування за забруднення довкілля.

6.13. Сприяти продовженню роботи з впровадження технологічної переробки, утилізації та знешкодження токсичних промислових відходів підприємств області.

Зобов'язання профспілкових організацій області:

6.14. Організовувати навчання представників профспілок з питань охорони праці на виробничому рівні, на рівні вищих профспілкових органів, інших спеціалістів з питань охорони праці, які виконують ці функції за суміщенням обов'язків.

6.15. Здійснювати громадський контроль за дотриманням роботодавцями вимог законодавства про охорону праці, виконанням необхідних профілактичних заходів, спрямованих на створення належних, безпечних і здорових умов праці, запобігання нещасним випадкам, професійним захворюванням та іншим випадкам загрози життю або здоров'ю працівників, за виділенням і використанням коштів на охорону праці, які передбачені колективними договорами та угодами, та правильністю обґрунтування провини постраждалих та загиблих на виробництві і розмірів відшкодування їм шкоди.

6.16. Вносити державним органам управління і органам державного нагляду за охороною праці відповідні подання у разі систематичного порушення роботодавцем вимог нормативних актів з охорони праці та відмови усунення виявлених порушень.

6.17. Брати участь у спільних розслідуваннях з територіальним управлінням Держгірпромнагляду та обласною дирекцією Фонду соціального страхування від нещасних випадків та профзахворювань на виробництві та представляти інтереси потерпілого, члена профспілки, в суді при вирішенні спірних питань.

6.18. Здійснювати заходи із запобігання поширенню епідемії ВІЛ/СНІДу та туберкульозу у виробничому середовищі, не допускати випадків дискримінації працівників з такими захворюваннями, рекомендувати включати відповідні положення до колективних договорів підприємств усіх форм власності.

6.19. Ініціювати прийняття правлінням Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань України рішень щодо фінансування профілактичних заходів, спрямованих на усунення шкідливих і небезпечних виробничих факторів, запобігання нещасним випадкам на виробництві, професійним захворюванням та заходів, передбачених загальнодержавною і регіональною програмами поліпшення стану безпеки, гігієни праці та виробничого середовища.

Зобов'язання об'єднань роботодавців:

6.20. Забезпечити на підприємствах реалізацію законодавства з охорони праці та впровадження заходів, спрямованих на поліпшення стану безпеки та гігієни праці відповідно до обласної програми. Сприяти покращанню праці жінок.

6.21. Забезпечити проведення атестації робочих місць за умовами праці на підприємствах, в установах та організаціях всіх форм власності відповідно до нормативних актів та надання пільг і компенсацій працівникам за її результатами.

6.22. Забезпечити своєчасну організацію та проведення медичних оглядів працівників за рахунок роботодавців.

6.23. Забезпечити фінансування заходів з охорони праці, передбачених колективними договорами.

РОЗДІЛ III. ЖИТТЄЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

7. Забезпечення соціальних гарантій та захисту

Спільні зобов'язання:

7.1. Запобігати необґрунтованому скороченню оздоровлення кількості дітей. Вживати щороку заходи, спрямовані на проведення оздоровлення і відпочинку дітей із залученням різних джерел фінансування. Максимально охоплювати оздоровчими послугами дітей, які потребують особливої соціальної уваги і підтримки відповідно до законодавства.

7.2. Сприяти збільшенню чисельності працівників та членів їх сімей, які оздоровлюються в санаторно-курортних закладах, у тому числі за рахунок більш ефективного використання коштів Фонду соціального страхування з тимчасової втрати працездатності.

7.3. Рекомендувати передбачати під час укладання колективних договорів включення до них зобов'язань щодо:

- молодіжної політики;
- соціального захисту ветеранів праці та людей похилого віку;
- забезпечення гендерної рівності працівників;
- забезпечення жінкам і чоловікам права: на однакові можливості при найманні на роботу, в тому числі застосування однакових критеріїв вибору при найманні; на вільний вибір професії чи роду роботи, на просування по службі та гарантію зайнятості; на рівну винагороду, включаючи одержання пільг, на рівні умови щодо рівноцінної праці, а також на рівний підхід до оцінки якості роботи; на соціальне забезпечення, зокрема при виході на пенсію, безробітті, хворобі, інвалідності, по старості та в інших випадках втрати працездатності, а також права на оплачувану відпустку; на охорону здоров'я та безпечні умови праці, включаючи захист репродуктивної функції.

7.4. Забезпечувати дотримання чинного законодавства у сфері соціальних гарантій і соціального захисту населення (пенсійного забезпечення, соціальної допомоги інвалідам, ветеранам війни, малозабезпеченим сім'ям та сім'ям з дітьми).

7.5. Сприяти розвитку житлової політики, направленої на поліпшення житлових умов населення області, в тому числі передачі приміщень, ліквідованих закладів освіти під житло педагогічним працівникам.

7.6. Проводити узгоджені дії щодо стабілізації цін на споживчі товари та послуги першої необхідності, комунальні послуги. Встановлювати систематичний контроль за правильністю застосування тарифів на послуги природних монополій: житлово-комунального господарства, громадського транспорту, зв'язку. Передбачати фінансове забезпечення виконання обласної програми захисту прав споживачів в місцевих бюджетах області.

7.7. Забезпечувати реалізацію державного захисту прав споживачів на якісну та безпечну продукцію, шляхом комплексу заходів, спрямованих на насичення споживчого ринку якісною та безпечною продукцією, захист внутрішнього ринку від небезпечних та неналежної якості товарів (робіт, послуг). Розширювати співпрацю органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування та громадських організацій споживачів, створювати умови для поширення серед населення знань законодавства про захист прав споживачів.

Зобов'язання обласної державної адміністрації:

7.8. Забезпечувати реалізацію пільг та своєчасну виплату всіх соціальних трансфертів населенню (пенсії, субсидії, допомоги), які гарантовано чинним законодавством у відповідності до бюджетних призначень. Здійснювати компенсації підприємствам за пільговий проїзд окремих категорій громадян. Сприяти розробці заходів щодо перевезення до роботи та у зворотному напрямку педпрацівників у сільській місцевості.

7.9. Здійснювати в повному обсязі фінансування видатків в межах затверджених кошторисів, передбачених на виконання національних програм з охорони материнства і дитинства, здоров'я осіб похилого віку, боротьби зі СНІДом та туберкульозом.

7.10. Сприяти розв'язанню житлової проблеми шляхом виділення асигнувань на кредитування будівництва житла молодим сім'ям. Розширювати іпотечне кредитування спорудження житла.

7.11. Забезпечити постійний моніторинг стану реформування і розвитку житлово-комунального господарства. Проводити роботу по впровадженню енергозберігаючих технологій, зниженню собівартості надання житлово-комунальних послуг.

7.12. Забезпечувати контроль за надходженням на споживчий ринок області сертифікованої та якісної продукції, особливо ліків і медичних виробів.

7.13. Сприяти реалізації положень законодавства про захист прав споживачів у сфері торгівлі, громадського харчування та послуг.

7.14. Сприяти збереженню і забезпечувати належне функціонування мережі системи охорони здоров'я. Розглядати пропозиції місцевих органів влади щодо подальшого впорядкування мережі лікувально-профілактичних закладів та вдосконалення їх структури, зміцнення матеріально-технічної бази.

7.15. Забезпечувати реалізацію основних пріоритетів в системі охорони здоров'я населення, насамперед, в розвитку охорони материнства і дитинства, профілактики і зниження смертності населення. Активізувати роботу серед населення області по впровадженню здорового способу життя, з профілактики наркоманії та алкоголізму.

7.16. Запроваджувати надання первинної медико-санітарної допомоги у сільській місцевості на засадах загальної практики – сімейної медицини.

7.17. Забезпечувати надання медичної допомоги населенню області відповідно до науково обґрунтованих державних стандартів та виходячи з наявних обсягів фінансового забезпечення. Не допускати розширення переліку платних послуг, які можуть надаватися в державних закладах охорони здоров'я, крім передбачених чинним законодавством.

7.18. Створити умови для надання працівникам послуг (соціальних, психологічних, юридичних, медичних та консультативних) з метою зменшення вразливості до інфікування ВІЛ та недопущення дискримінації ВІЛ-інфікованих, в тому числі й у сфері праці.

Зобов'язання профспілкових організацій області:

7.19. Організувати контроль за виконанням чинного законодавства у сфері соціального захисту працюючих, безкоштовно надавати юридичні консультації працюючим з питань законодавчих норм соціального захисту та механізму їх реалізації.

7.20. Здійснювати громадський контроль за відповідністю нормативним вимогам тарифів на послуги, які затверджуються місцевими органами державної влади (на житлово-комунальні та транспортні послуги).

7.21. Організувати навчання профспілкового активу з питань соціально-економічного захисту працюючих та членів їх сімей. Надавати матеріальну допомогу малозабезпеченим членам галузевих профспілок.

7.22. Спільно з роботодавцями передбачати заходи в колективних договорах щодо профілактики ВІЛ/СНІДу, не порушуючи прав працівників і не допускаючи дискримінації ВІЛ-інфікованих.

Зобов'язання об'єднань роботодавців:

7.23. Своєчасно та в повному обсязі сплачувати єдиний внесок на загальнообов'язкове державне соціальне страхування.

7.24. Брати активну участь у соціальних програмах, що реалізуються в області.

7.25. Дотримуватися норм соціальних гарантій працівникам, встановлених чинним законодавством України, в тому числі ветеранам та інвалідам праці, які працювали на підприємствах, самотнім пенсіонерам, малозабезпеченим сім'ям з дітьми.

8. Задоволення соціально-культурних та духовних потреб

Спільні зобов'язання:

8.1. Сприяти розвитку соціально-культурних та духовних потреб населення, забезпеченню ефективної діяльності культурних, спортивних, дитячих і молодіжних установ та організацій.

8.2. Сприяти розвитку фізкультурно-спортивного руху в області, залучати до систематичних занять різними формами фізичної культури та масового спорту працівників, членів їх сімей, у тому числі осіб, об'єднаних у фізкультурно-спортивні товариства.

8.3. Сприяти залученню до занять народною творчістю працівників і членів їх сімей, у тому числі на базі культурно-освітніх закладів та клубних формувань при підприємствах, організаціях та установах незалежно від форми власності.

8.4. Не допускати скорочення та сприяти розширенню мережі оздоровчих таборів для дітей та учнівської і студентської молоді, позашкільних навчальних закладів, закладів фізичної культури і спорту, культури та мистецтва.

8.5. Сприяти розвитку освіти, культури, мистецтва, спорту, забезпечувати організацію літнього відпочинку і оздоровлення дітей, учнів, студентської молоді, забезпечувати фінансування культурно-освітніх заходів у межах можливостей місцевих бюджетів, коштів підприємств, профспілок тощо.

Зобов'язання обласної державної адміністрації:

8.6. Передбачати щорічно у розрахунках до кошторисів бюджетних установ окремим розділом видатки на проведення культурно-масової, фізкультурної і оздоровчої роботи профкомів бюджетних організацій, а головним розпорядникам бюджетних коштів – забезпечувати контроль за виконанням вказаного доручення.

8.7. Сприяти збереженню мережі закладів соціальної сфери: не допускати необґрунтованого скорочення мережі лікувально-профілактичних закладів, освіти, культури, у разі потреби сприяти їх розширенню.

8.8. Розширювати сферу охоплення дітей і учнівської молоді систематичними заняттями спорту у спортивних школах. Сприяти створенню дитячих підліткових спортивних клубів, спортивних секцій, фізкультурно-оздоровчих груп. Забезпечувати у необхідному обсязі проведення спортивних змагань, фізкультурно-оздоровчих і спортивно-масових заходів для всіх верств населення.

8.9. Виділяти, в межах бюджетних асигнувань, кошти для підтримки матеріально-технічної бази закладів культури. Забезпечувати за необхідністю фінансування клубних, бібліотечних, музейних закладів. Сприяти виділенню коштів на комплектування фондів бібліотек області і передплати для них періодичних видань.

8.10. Сприяти організації та проведенню заходів на підтримку історичного та природного середовища Чернігово-Сіверського краю, культурно-мистецьких заходів.

8.11. Сприяти проведенню спортивних змагань, фізкультурно-оздоровчих, спортивних заходів. Продовжити заходи щодо створення міських центрів здоров'я, школи майстерності тощо.

8.12. Забезпечити функціонування створених у містах обласного підпорядкування центрів фізичного здоров'я населення «Спорт для всіх».

8.13. Забезпечувати реалізацію Законів України «Про правовий режим території, що зазнала радіоактивного забруднення, внаслідок Чорнобильської катастрофи» та «Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи».

8.14. Продовжити практику виділення при формуванні бюджетів районів та міст області, виходячи з їх можливостей, а також за рахунок субвенцій з державного бюджету:

- видатків на харчування учнів молодших класів та дітей дошкільних закладів з малозабезпечених сімей;

- видатків на пільгове забезпечення житлом, паливом та іншими побутовими послугами педагогів, медиків та працівників культури, які проживають в сільській місцевості та селищах міського типу;

- коштів на безкоштовний проїзд в громадському транспорті дільничних лікарів терапевтів і педіатрів (кардіологів, ендокринологів) в м.м. Чернігові, Ніжині, Прилуках та пільговий проїзд працівникам медичних закладів, які за медичною специфікою винесені за межі населених пунктів;

- видатків на покриття проходження працівниками закладів освіти та служби у справах дітей облдержадміністрації обов'язкових попередніх та періодичних медичних і психіатричних оглядів.

8.15. Сприяти здійсненню оптимізації маршрутної мережі, контролю за дотриманням чинного законодавства у сфері пасажирських перевезень. Продовжити роботу по забезпеченню автобусним сполученням сільських населених пунктів в районах області.

Зобов'язання профспілкових організацій області:

8.16. Сприяти реалізації державної політики щодо формування здорового способу життя населення, особливо молоді.

8.17. Брати активну участь у реалізації державних програм культурно-мистецького та фізкультурно-спортивного спрямування.

8.18. Здійснювати громадський контроль та сприяти задоволення культурно-освітніх, соціально-економічних, житлово-побутових та оздоровчих потреб молоді.

8.19. Брати участь в організації під час зимових канікул новорічно-різдвяних свят для дітей та учнівської молоді, в тому числі для дітей з багатодітних і малозабезпечених сімей, дітей-сиріт та дольову участь, у межах можливостей профспілкового бюджету, у фінансуванні культурно-масових та спортивних заходів.

8.20. Спільно з роботодавцями забезпечувати підготовку та функціонування в літній період баз відпочинку, дитячих оздоровчих закладів, санаторіїв-профілакторіїв та брати дольову участь в оздоровленні дітей та підлітків.

8.21. Здійснювати громадський контроль за дотриманням на підприємствах в установах та організаціях чинного законодавства щодо забезпечення прав громадян на освіту, культурний розвиток, фізичну культуру і спорт, вносити пропозиції, в тому числі й до законодавства, про вдосконалення цієї роботи.

Зобов'язання об'єднань роботодавців:

8.22. Брати участь в реалізації соціально-культурних програм області, в проведенні культурно-масових та спортивних заходів, надавати фінансову підтримку. Підтримувати розвиток соціально-культурних та духовних потреб працюючих на підприємствах.

8.23. Згідно законодавства та на умовах колективних договорів, перераховувати профспілковим організаціям кошти в розмірі не менше 0,3 % від фонду оплати праці на організацію культурно-масової, фізкультурної та оздоровчої роботи в колективах.

8.24. Створювати умови для нормального функціонування соціально-культурних об'єктів, які знаходяться на утриманні підприємств.

РОЗДІЛ IV. РОЗВИТОК СОЦІАЛЬНОГО ДІАЛОГУ

9. Удосконалення соціального діалогу

Сторони, визнаючи соціальний діалог як загально визнану форму співпраці на принципах рівноправного партнерства з метою вирішення питань у сфері соціальних, економічних і трудових відносин та вважаючи за необхідне забезпечити його подальший розвиток і ефективність, домовилися здійснювати його у формі обміну інформацією, консультацій, переговорів, робочих зустрічей, засідань, а також вирішення колективних трудових конфліктів на основі посередництва і примирення тощо.

Спільні зобов'язання:

9.1. Формувати регіональну систему соціального діалогу в межах загально визначених.

9.2. Забезпечувати функціонування і розвиток соціального діалогу в регіоні шляхом внесення пропозицій та рекомендацій до проектів законодавчих та нормативно-правових актів суб'єктам законодавчої ініціативи та нормотворчої діяльності.

9.3. Сприяти створенню громадських об'єднань роботодавців та профспілок, залученню їх до участі у переговорному процесі з питань економічних та соціальних питань на місцевому рівні.

9.4. Сприяти укладанню колективних договорів на підприємствах, в установах та організаціях області, наповненню їх змістом, реєстрації в органах виконавчої влади. Вживати заходи щодо збільшення кількості працюючих, охоплених колективно-договірним регулюванням трудових відносин.

9.5. Надавати методичну, інформаційно-консультативну і практичну допомогу представникам Сторін Угоди через організацію їх навчання з проблем, які виникають.

9.6. Здійснювати взаємне інформування сторін щодо дій та рішень з питань соціально-економічного розвитку області, захисту прав та інтересів працюючих.

9.7. Надавати роз'яснення в межах повноважень та інформувати працюючих, роботодавців області з питань трудового законодавства.

Зобов'язання обласної державної адміністрації:

9.8. Забезпечити в районах та містах області повідомну реєстрацію колективних договорів, надання організаційно-методичної допомоги щодо їх укладення.

9.9. Забезпечувати участь представників профспілок у робочих органах, комісіях, які відстежують та вирішують питання захисту соціально-економічних та соціально-трудова прав і гарантій населення області.

9.10. Включати в професійні програми підвищення кваліфікації державних службовців і посадових осіб органів місцевого самоврядування питання колдоговірного регулювання трудових відносин, застосування трудового законодавства, про окремі порушення трудового законодавства, актуальні питання і проблеми участі органів влади у вирішенні колективних трудових спорів.

Зобов'язання профспілкових організацій області:

9.11. Підвищувати правові знання працюючого населення області через засоби масової інформації шляхом проведення семінарських занять та інших форм щодо регулювання заробітної плати, охорони праці, соціальних пільг і гарантій.

9.12. Брати активну участь в роботі всіх структур соціального діалогу, своєчасно інформувати сторони про прийняті рішення профспілок відносно оцінки соціальної ситуації. У разі виникнення на підприємствах, організаціях, установах складнощів в соціально-трудова відносинах, залучати відділення Національної служби посередництва і примирення в Чернігівській області до вирішення проблемних питань.

9.13. Забезпечувати навчання профспілкових кадрів і активу відносно правових методів вирішення трудових спорів.

9.14. Здійснювати спільні заходи з місцевими органами виконавчої влади та місцевого самоврядування, об'єднаннями роботодавців по укладанню угод з питань соціально-економічного захисту.

9.15. На час дії Угоди не організовувати страйків та інших акцій протесту з питань, які є предметом цієї Угоди, при умові їх виконання.

Зобов'язання об'єднань роботодавців:

9.16. Забезпечити умови для статутної діяльності профспілок та їх виборних органів. Не чинити перепони при створенні і функціонуванні профспілок на підприємствах.

9.17. Забезпечити виконання колективних договорів та Угоди. Нести відповідальність за невиконання прийнятих зобов'язань відповідно до законодавства України.

9.18. Своєчасно інформувати сторони соціального діалогу про господарські рішення, що супроводжуються змінами соціального характеру.

ЗАКЛЮЧНІ ПОЛОЖЕННЯ

Взяті зобов'язання та досягнуті домовленості є обов'язковими для виконання Сторін. Кожна із Сторін має право письмово повідомити інші сторони про необхідність внесення змін та доповнень у діючу угоду. Жодна із Сторін, що уклали Угоду, не має права в односторонньому порядку протягом терміну її дії приймати рішення, що погіршують норми й положення, передбачені Угодою, або припиняють її дію. Зміни й доповнення до Угоди вносяться після проведення переговорів та досягнення домовленостей і набувають чинності після підписання Сторонами. Профспілкові об'єднання та об'єднання роботодавців, які не брали участі в переговорах і не підписували угоди, можуть приєднатися до неї протягом усього періоду її дії за умови, що вони приймають відповідні зобов'язання щодо її виконання.

Контроль за виконанням Угоди проводиться Сторонами шляхом обміну інформації. Розбіжності і спори, що можуть виникнути, вирішуються згідно порядку, визначеного ст. 11 Закон України «Про колективні договори і угоди».

Угода підписується в чотирьох примірниках для кожної Сторони та реєструючого органу, що мають однакову юридичну силу.

Після реєстрації, Угода відкрита для приєднання до неї інших профоб'єднань і роботодавців. Текст Угоди й хід її виконання висвітлюється в засобах масової інформації та розміщується на веб-сайтах обласної державної адміністрації, ресурсного центру соціального партнерства Навчально-методичного центру Федерації профспілок області.

Угоду підписали:

**Голова обласної державної
адміністрації**

_____ **В.М. Хоменко**

**Голова Федерації профспілкових
організацій області**

_____ **М.А. Богдан**

**Голова правління обласного
об'єднання організацій роботодавців**

_____ **М.М. Михалевич**